

Special, bijlage bij Bridge Training 743 van 26 april 2018

Redactie:

Carolien de Koomen, Ron Jedema, Siger Seinen, Jan van Die, Frans Schiereck en Rob Stravers (eindredactie)

Alle reeds verschenen nummers staan op: www.bridgeservice.nl

De Bridge Training is gratis!

Alleen als je toch graag een bedrag wilt overmaken, mag je dat doen, naar: rekeningnummer: NL76 ABNA 0549 4444 40 t.n.v. R.A.M. Stravers (BIC-code: ABNANL2A).

Opgelet! Bijdragen zijn alleen toegestaan over reeds gepubliceerd werk! En elke cent gaat in de 'Bridgepot'.

Eindejaar bridgedrive en diner

Eind december wordt de Bridgepot gelegd. Van dat geld bridge en dineer ik dan met het volledige Bridge Serviceteam. Winst wil ik niet maken: als de pot het toelaat, breiden we het aantal deelnemers uit door zoveel mogelijk donateurs in te loten.

Doe effe rustig man

Met Koningsdag in het vooruitzicht gaan we niet moeilijk doen. Alleen maar even in alle rust vijf basiszaken bespreken en dan: op naar de restjes oranjebitter!

Spel 1

West	Noord	Oost	Zuid	Jouw zuidhand
			1♥	♠ A H 3 2
pas	2♣	pas	??	♥ A V 10 9 2
				♦ 5 4 3
				♣ 2

Wat is jouw tweede bod?

Spel 2 Na 1SA – 3SA mag jij uitkomen.

- ♠ A H
- ♥ V B 10 5 4
- ♦ B 10 9
- ♣ H 7 3

Wat is jouw uitkomstkaart?

Bridge Training 743, 29 april 2018, rob.stravers@upcmail.nl

Spel 3

♠ H 2
♥ A V
♦ 10 5 4 3 2
♣ 6 5 4 3

♠ A V 3
♥ B 10
♦ H V B
♣ A 9 8 7 2

Na 1SA – 2SA – 3SA ben jij de trotse leider van een 3SA-contract.

West start met ♠B.

Hoe ga je aan de slag?

Spel 4

♠ 4 3 2
♥ 3 2
♦ A 7 6 5
♣ A 7 6 5

♠ A H V 6 5
♥ A 5 4
♦ H 3 2
♣ V 2

Ook nu een eenvoudig biedverloop: 1♠ - 2♠ - 3♠ - 4♠.

Jij speelt 4♠. West start met ♦V.

Hoe timmer je je speelplan in elkaar?

Spel 5

Leider zuid speelt een 3SA-contract.

In de vijfde slag is dummy noord aan de beurt. De leider laat dummy ♦A voorspelen.

Daarop speelt de leider uit zijn hand **een kleine klaveren** bij. *De leider verzaakt dus!*

Dan speelt de leider: ♦H (uit de hand ♦3), ♦2 naar ♦V, waarna de leider ook ♦B maakt.

Dummy noord

♦ A H 2

Leider zuid

♦ V B 3

De leider incasseert dankzij de verzaking **vier ruitenslagen** en maakt daarmee precies zijn 3SA.

Zonder deze verzaking was 3SA kansloos; alle andere leiders noteerden dan ook: 3SA-1.

Hoeveel slagen moet leider zuid volgens de spelregels aan OW overdragen?

- Géén: als deze verzaking plaatsvond op een gezelligheidsclub ...
- Eén slag, omdat de kaart waarmee is verzaakt de slag niet won.
- Twéé slagen, omdat de leider anders net zoveel slagen noteert als de leiders die **niet** verzaakten.
- Twéé, omdat leider zuid ook de kaarten van dummy speelt en met dummy's kaart de slag won waarin hij verzaakte.

Tot zover de vragen. Bepaal jouw antwoorden. Die van mij staan op de volgende pagina.

Omdat het om basiszaken gaat, en ik ook effe lekker rustig aandoe, slaan we de overpeinzingen over.

De antwoorden

Spel 1					
West	Noord	Oost	Zuid	Jouw zuidhand	
			1♥	♠ A H 3 2	
pas	2♣	pas	??	♥ A V 10 9 2	
				♦ 5 4 3	
				♣ 2	
Wat is jouw tweede bod?					

2SA!

Ik geef het onmiddellijk toe: met deze verdeling bied je veel liever je 4-kaart schoppen. Het grote nadeel van 2♠ is echter dat je minstens 15-16 punten belooft. Je overschrijdt daarmee namelijk de grens van 2 in jouw openingskleur (2♥) **met een nieuwe kleur**. Met 2♠ bied je reverse [spreek uit: rievurs].

Met dezelfde kracht, en lengte ruiten in plaats van schoppen, mag je na 2♣ wél 2♦ bieden. Met 2♦ blijf je immers ónder de 'reversegrens'. 2SA gaat ruim voorbij de 2♥-grens, maar ... SA is geen kleur, dus ook geen nieuwe!

Met 2SA belooft je dus géén SA-verdeling en ontken je ook geen 4-kaart in de hogere kleuren.

1♦   2♣
2SA

Deze 1♦-openaar kán dus twee hoge 4-kaarten hebben. Hij is misschien te zwak om 2♥ of 2♠ te herbidden.

Belangrijk voordeel van deze reverseregels: Noord komt niet in de problemen als hij op het minimum zit van 10-11 punten. 'En als noord nu 10-11 punten heeft met een 5-kaart klaveren en een 4-kaart schoppen?', hoor ik iemand denken. Dan had noord 1♠ moeten bieden op jouw 1♥-opening. Alleen met voldoende kracht voor de manche – dus met minstens 12-13 punten – mag noord voorrang geven aan zijn langere lage kleur. Dán kan hij immers zonder probleem - na 2♣ en jouw 2SA-rebid - 3♠ bieden: mancheforcing.

Spel 2 Na 1SA – 3SA mag jij uitkomen.

♠ A H
♥ V B 10 5 4
♦ B 10 9
♣ H 7 3

Wat is jouw uitkomstkaart?

♥V!

Ga voor het ontwikkelen van jouw hartenkleur. Als de leider schoppenslagen moet maken, ben jij hem mooi voor met jouw hartenkleur. Je wint dan de 'slag om het tempo'.

Voorbeeld:

Dummy west

Leider oost

♠ V B 10 9 8
♥ A H 2

Jouw zuidhand

♠ A H
♥ V B 10 5 4
♦ B 10 9
♣ H 7 3

Stel dat je eerst 'even kijkt' met ♠A, dan geef je daarmee het tempo uit handen. Na jouw hartenswitch ben je al te laat. Na ♥A speelt de leider weer schoppen voor jouw ♠H. Jij harten, waarna leider oost ♥H maakt en drie schoppenslagen.

Spel 3

♠ H 2
♥ A V
♦ 10 5 4 3 2
♣ 6 5 4 3

♠ A V 3
♥ B 10
♦ H V B
♣ A 9 8 7 2

Na 1SA – 2SA – 3SA ben jij de trotse leider van een 3SA-contract.

West start met ♠B.

Hoe ga je aan de slag?

Vaak is het goed om de plaatjes aan de 'korte kant' het eerst te maken. Leiders die te veel spelen op de automaat, leggen dan automatisch 'alvast' ♠H. Dat kan hen echter lelijk opbreken.

Je telt vijf vaste slagen: ♠AHV, ♥A en ♣A. En je ziet dat de ruitenkleur zeer waarschijnlijk goed is voor vier extra slagen. Dan moet je na het afgeven van ♦A nog wel een entree hebben in dummy.

Stel dat je de uitkomst wint met ♠H, en ruiten speelt.

West wint de eerste of tweede ruitenslag en speelt harten na. Oost neemt dummy's ♥V over met ♥H en speelt harten. Voor ♥A. De derde ruitenslag win je in de hand, je maakt je laatste ruitenhonneur(s), en dan? ♥A ligt niet meer in dummy.

Win daarom de uitkomst met ♠A; alleen maar fijn dat ♠H dan sec op tafel ligt! Dat verhoogt de kans op schoppennaspel van OW na ♦A. Je maakt dan:

- zuids hoge ruiten,
- ♥A,
- dummy's laatste ruiten,
- ♣A
- en je laatste hoge schoppen: 3SA C.

Als OW na ♦A klaveren naspelen, duik je de eerste twee klaverenslagen. Je duikt één keer als je ziet dat de klaveren 2-2 zitten ☺.

Spel 4

♠ 4 3 2

♥ 3 2

♦ A 7 6 5

♣ A 7 6 5

♠ A H V 6 5

♥ A 5 4

♦ H 3 2

♣ V 2

Ook nu een eenvoudig biedverloop: 1♠ - 2♠ - 3♠ - 4♠.

Jij speelt 4♠. West start met ♦V.

Hoe timmer je je speelplan in elkaar?

De standaardactie in een troefcontract: de troeven ophalen van de tegenspelers, is vaak noodzakelijk ... Vaak, maar zeker niet altijd.

Je telt vanuit de zuidhand vier mogelijke verliezers: twee in harten, één in ruiten en één in klaveren.

Eén hartenverliezer kun je voorkomen: door de derde harten in dummy af te troeven. Dan moet je na de eerste twee hartenslagen nog wél minstens één schoppenkaart in dummy hebben. Dus: geef je meteen een hartenslag weg: ♥4 naar ♥3. Zodra je weer aan slag ben sla je ♥A en laat je dummy de derde harten troeven.

Spel 5

Leider zuid speelt een 3SA-contract.

In de vijfde slag is dummy noord aan de beurt. De leider laat dummy ♦A voorspelen.

Daarop speelt de leider uit zijn hand een kleine klaveren bij. *De leider verzaakt dus!*

Dan speelt de leider: ♦H (uit de hand ♦3), ♦2 naar ♦V, waarna de leider ook ♦B maakt.

Dummy noord

♦ A H 2

Leider zuid

♦ V B 3

De leider incasseert dankzij de verzaking **vier ruitenslagen** en maakt daarmee precies zijn 3SA.

Zonder deze verzaking was 3SA kansloos; alle andere leiders noteerden dan ook: 3SA-1.

Hoeveel slagen moet leider zuid volgens de spelregels aan OW overdragen?

- Géén: als deze verzaking plaatsvond op een gezelligheidsclub ...
- Eén slag, omdat de kaart waarmee is verzaakt de slag niet won.
- Twéé slagen, omdat de leider anders net zoveel slagen noteert als de leiders die **niet** verzaakten.
- Twéé, omdat leider zuid ook de kaarten van dummy speelt en met dummy's kaart de slag won waarin hij verzaakte.

Op clubs waar onder de vlag van gezelligheid het uitnodigen van een arbiter voelt als iets wat eigenlijk het daglicht niet kan verdragen, zijn de spelers aangewezen op elkaar. Niet zelden leidt dat – óf meteen, óf achteraf – toch tot enige irritatie. Vooral als de niet verzakende partij zich benadeeld voelt, óf als de verzakende partij vindt dat onterecht een slag moest worden afgestaan.

Als de verzaker een ronde eerder uiterst nobel omging met een verzaking van zijn tegenstander, voelt het gemakkelijk extra zuur als zijn eigen verzaking wél op weerstand stuit.

Over een verzaking door de leider bestaan veel misverstanden. Vooral als de ene hand verzaakt en de andere hand die slag wint.

Onthoud:

1. Zolang leider of dummy geen kaart speelt in de volgende slag, mag de verzaking van leider of dummy worden gecorrigeerd zónder verdere consequenties! We spreken dan over een 'onvoldongen verzaking'. De kaart waarmee de leider of dummy verzaakte gaat terug bij de andere nog niet gespeelde kaarten.
2. Als de hand die verzaakte, of diens partner, wél een kaart speelde in de volgende slag, is de verzaking 'voldongen'. Dan wordt de slag waarin is verzaakt NIET meer hersteld. In deze zaak is de verzaking dus voldongen!
3. Als de hand van **dummy verzaakt**, kost dat nooit een *automatisch over te dragen* slag. **De arbiter** heft alleen het eventuele voordeel op van die verzaking.
4. Verzaakte de leider met een kaart uit zijn hand, dan valt dat wél onder de regeling *automatisch over te dragen slagen*.
5. Als de kaart waarmee is verzaakt die slag **niet** wint, is de automatische overdracht: één slag.
Wint de kaart waarmee is verzaakt die slag wél, dan is de automatische overdracht: twee slagen. De verzakende partij (in deze zaak leider met dummy) moet dan wel vanaf - en inclusief - de slag waarin is verzaakt minstens twee slagen hebben gewonnen.
6. Als de niet-verzakende partij zónder verzaking met automatische overdracht méér slagen had gewonnen dan mét verzaking en overdracht, moet de arbiter het resultaat aanpassen naar het aantal verwachte slagen zónder de verzaking met rechtzetting.

Terug naar de zaak.

Leider zuid won door de verzaking één extra (ruiten)slag.

Na afloop moet de leider één slag (automatisch) overdragen omdat de kaart waarmee is verzaakt (een lage klaverenkaart) die slag niet won. Daarmee is het resultaat: 3SA-1.

Zonder verzaking en rechtzetting was het resultaat óók 3SA-1 geweest.

Hebben de tegenspelers na verzaking en correctie nadeel? Neen!

Dus is antwoord b het enige juiste antwoord!

Lezers Mailen

Dubbele compensatie?

Bij het bieden houd je rekening met eventuele compensatiepunten op basis van een korte kleur. M.i. tel je de volgende extra punten:

- a) een renonce → 3 extra punten
- b) een singleton → 2 extra punten
- c) bij een doubleton → 1 punt extra

Volgens onze bridgedocent moet je geen compensatiepunten bijtellen als er een honneur zit in die korte kleur.

Is die visie wel juist? Als je bijvoorbeeld een vrouw single hebt, en je partner heeft de heer, dan geeft die vrouw toch veel meer waarde dan 2 punten.

Bep & Anton:

Wat is de waarde van een korte kleur? Dat hangt ervan af. Met een korte kleur kun je in die kleur aftroevers maken.

Heb je een hand als:

- ♠ x
- ♥ A x x
- ♦ H V x x x
- ♣ H x x x

12 punten met een singleton schoppen. Wat is deze singleton waard? Dat kun je niet bij voorbaat zeggen, dat hangt ervan af.

Bijvoorbeeld

Opent partner 3♠, dan is de singleton schoppen helemaal niet mooi. Partner heeft liever dat je een dubbelton of driekaart schoppen hebt. Passen op 3♠ ligt daarom voor de hand.

Maar opent partner 3♥, dan is de singleton schoppen prachtig en verhoog je naar 4♥.

Wordt SA de speelsoort, dan heeft een singleton sowieso geen waarde.

Bij voorbaat extra punten tellen voor een singleton is dus voorbarig. Maar er is wel een kans dat de singleton waarde krijgt.

Wat met een fit de waarde precies is, hangt af van hoe nuttig de singleton is: kun je veel of weinig aftroevers maken.

- Dubbelton: 1
- Singleton: 2
- Renonce: 3

is dan een redelijk startpunt.

Heb je een plaatje singleton, dan moet je oppassen de punten niet dubbel te tellen.

Verander in het eerdere voorbeeld de kleine singleton schoppen in ♠V.

Dus: ♠ V

♥ A x x

♦ H V x x x

♣ H x x x

Wordt harten troef en heeft partner drie kleine schoppen, dan is de singleton schoppen waardevol, maar of het de vrouw is of een kleine singleton maakt niet uit. Tel je dan 2 punten voor de vrouw en 2 punten voor de singleton, dan tel je ten onrechte dubbel.

Voor V-sec kun je dus niet zonder meer $2+2 = 4$ punten tellen. Dan moet het plaatje behalve waarde als singleton ook waarde als plaatje hebben.

Rob:

Peinzend over mogelijke extra waarde van een secce honneur denk ik aan:

1 ♠

2 ♥

2 ♦

♠ V

♥ A H x x

♦ H V x x x

♣ A x x

♠V zal partners openingskleur flink versterken waardoor je wél een dubbele waarde mag toekennen aan deze zwarte dame.

Onvoldoende en onbedoeld?

Mijn rechtertegenstander biedt, na mijn partners 2♦-bod, 1SA.
Ik zeg: 'Sorry dat kan niet.' Voordat ik de arbiter kan roepen (zo vlug was hij) legt hij 2♠, en zegt: 'Dan maak ik er 2♠ van.'

Hoe zouden jullie hiermee omgaan?

Rob:

Een onbedoelde bieding kán tevens onvoldoende zijn. Aan de arbiter de eer om dat met jouw rechtertegenstander uit te zoeken – uiteraard buiten gehoorsafstand van de tafelenoten.

Is er sprake van een onbedoelde bieding: pakte jouw rechtertegenstander een ander biedkaartje dan dat hij op dat moment wilde pakken, dan geldt inderdaad artikel 25A, dus mag het 1SA-bod - zonder acceptatierecht voor jou - worden vervangen.

Wilde je rechertegenstander op het moment van bieden wel degelijk bewust 1SA bieden, bijvoorbeeld omdat hij het 2♦-bod niet zag of gewoon niet oplette, dan heb en houd jij als linkertegenstander wel degelijk het recht om het onvoldoende 1SA-bod te accepteren.

Voordat je je keus maakt, mag je ook weten wat de gevolgen kunnen zijn als je niet accepteert. Wat dan kan meetellen is: of de overtreder een vervangende bieding kan doen die door de arbiter als vergelijkbaar wordt beoordeeld. Dat kan namelijk veel uitmaken:

- Wel vergelijkbaar: geen pasplicht voor de partner.
- Niet vergelijkbaar: partner moet verder passen.

Goed om ook rekening te houden met mogelijke voordelen van wél accepteren. Je kunt dan op lager niveau (vanaf 1SA) een bieding doen.

Verkeerde tafel

Wij zitten OW, het eerste spel is bijna voorbij, dan komt er een paar dat zegt: 'Eén paar van jullie zit verkeerd!' En dat klopte: wij zaten goed. Onze tegenstanders zaten aan de verkeerde tafel.

Wat nu? We hebben geen arbiter ...

Rob:

Wat staat er onder andere in artikel 15 B?

Verkeerd bord ontdekt tijdens de bied- of speelperiode

Als de wedstrijdleader na de aanvang van de biedperiode ontdekt dat een deelnemer een bord speelt dat in die ronde niet voor hem bestemd is, dan:

1. Als een of meer spelers aan de tafel het bord al gespeeld hebben, al dan niet tegen de juiste tegenstanders, wordt het bord geannuleerd zowel voor zijn partij als voor zijn tegenstanders.
2. Als geen van de vier spelers het bord al gespeeld heeft, laat de wedstrijdleader het bieden en spelen voltooien. Hij laat het resultaat staan en kan beide paren verplichten het juiste bord later nog tegen elkaar te spelen.
3. De wedstrijdleader moet een kunstmatige arbitrale score toekennen [zie [Artikel 12C2a](#)] aan elke deelnemer die niet in de gelegenheid is geweest een geldige score te behalen.

Als jullie en jullie tegenstanders dit spel nog niet eerder speelden:

- Het spel wordt uitgespeeld en het resultaat staat.
- Het paar dat dit spel had moeten spelen, krijgt G+*).
- Het paar waartegen jullie dit spel volgens het speelschema moeten spelen, krijgt eveneens G+*).

En zodra dit spel is afgerond, gaan jullie tegenstanders naar de tafel waar ze al meteen hadden moeten plaatsnemen.

*) G+ = Het gemiddelde over alle andere gespeelde spellen met een minimum van 60%.

Basisadvies:

Controleer voor aanvang van het eerste spel de paarnummers. Als je met Bridgemates speelt, voer dan al vóór aanvang van elk spel het spelnummer in, zodat je zeker weet dat jullie het juiste bord gaan spelen.

De juiste bieding

♠ 5 4
♥ H 9 4 2
♦ A H V B 7
♣ A 4

♠ A V B 8 3 2
♥ A B 8
♦ 8
♣ 5 3 2

Ons bieden:

(Ik)	(partner)
Zuid	Noord
1♠	2♦
2♠	3♥

Ik begreep het 3♥-bod niet en dacht dat 4SA beter zou zijn

De meeste NZ-paren boden en maakten 6♠.

Mijn vragen:

1. Hoe had ik moeten reageren op partners 3♥?
2. Is 4SA niet meer voor de hand liggend? Azen vragen met schoppen als troefkleur?

Rob:

Antwoord op vraag 1

Noord biedt reverse; 3♥ is daardoor mancheforcing.
Zuid mag niet passen. En door het ontbreken van klaverenopvang kan zuid weinig anders doen dan 3♠ bieden.

6♠ is een scherp contract. Na de voor de hand liggende klaverenstart moet ♠H goed zitten.

Antwoord op vraag 2

Met twee lage schoppen vind ik 4SA na zuids 2♠ aan de forse kant.

Maar misschien ben ik te voorzichtig. Ik geef daarom graag het woord aan Bep & Anton

Bep & Anton:

Wij zijn het grotendeels met Rob eens. 3♥ is reverse en mancheforcing. Dat lijkt ons een betere omschrijving van deze hand dan 4SA. Want met Ax klaveren hoeft SA niet de beste speelsoort te zijn.

Zuid herbidt zijn schoppen met 3♠ en nu is het aan noord. Hij kan met 4♣ een poging voor 6♠ doen.

Rob is wel iets te negatief over de kansen van 6♠ omdat je na een klaverstart eerst 3 keer ruiten speelt en daar in de hand twee klaveren op weggooit. Zit ♠H fout, dan is 6♠ meestal toch nog gemaakt als de ruiten 4-3 zitten (anders wordt een hoge ruiten afgetroefd) en de schoppen 3-2.

Verzaking

Gisteravond deed zich het volgende voor. Het contract was 2♥. Oost is leider en speelt harten voor. Zuid verzaakt en noord wint de slag met de hoogste troef. Dus niet de verzaker maakt de slag, maar zijn partner.

Daarna maken beide partijen nog slagen en wordt de verzaking ontdekt.

De vraag is nu: Moet de overtredende partij één of twee slagen overdragen? In de ArbitreerWijzer, blz 61, wordt verschil gemaakt tussen verzaker en verzakende partij.

Rob:

Deze vraag haakt mooi in op spel 5 van deze Training.

De nieuwe spelregels noemen de genoemde overdracht van één of twee slagen: de automatische overdracht.

De automatische overdracht is:

- **twee slagen** als de slag is gewonnen met de **kaart waarmee is verzaakt**. Die is dus per definitie van de verzaker zelf.
- **Één slag** als die slag is gewonnen door de **partner van de verzaker of door de tegenpartij**.

De automatische overdracht kan nooit méér zijn dan het aantal slagen dat de verzakende partij won vanaf de verzaking.

Als de niet-verzakende partij zónder verzaking met overdracht méér slagen zou hebben gewonnen, moet dat verschil de overdracht zijn.

Voorbeelden

Zuid speelt 3SA. Oost verzaakt in slag 7. Die slag en alle volgende slagen worden gewonnen door NZ. De automatische overdracht zou dan één slag zijn. Aangezien OW vanaf de verzaking geen slag wonnen, wordt geen slag overgedragen.

Zuid speelt 3SA. Oost verzaakt in slag 7. Die slag wordt gewonnen door NZ. Daarna winnen OW nog vier slagen. Maar ... zónder verzaking was dat maar één slag geweest. De automatische overdracht is één slag. Het verschil is drie, dus moeten OW in plaats van één slag drie slagen overdragen. Of anders gezegd: stel dat de leider zónder verzaking 11 slagen zou maken. Door de

verzaking maakt hij er maar acht, met overdracht van één slag: negen. Dan krijgt hij daar nog de twee slagen bij die hij anders ook zou hebben gewonnen.

Dat betekent dat in beide gevallen OW met de schrik vrijkomen ...

Overigens is de ArbitreerWijzer in boekvorm niet aangepast; de (gratis) digitale **ArbitreerWijzer app** wél!

Mag 2♠ na partners 1SA-opening met méér dan 6 punten?

Bij een vriendschappelijk partijtje opende mijn partner 1SA; ik had:

♠ H 10 8

♥ 10 5

♦ V B

♣ A H 9 8 6 3

Wat moet ik nu doen als ik normaliter met 3♣ transfereert naar ruiten? Ik besloot maar met 2♠ te transfereren naar klaveren om vervolgens met 3SA aan te geven dat ik eventueel naar een klaverenslem wilde. Ik had natuurlijk 4♣ kunnen bieden, maar dan ga je 3SA voorbij. Volgens onze tegenstanders moest ik dat in een drive niet proberen, omdat je bij een transfer van schoppen naar klaveren hooguit 6 punten mag hebben, terwijl ik ervan uitging dat je bij een normale Jacoby elke kracht mag hebben. Uiteraard heb je bij die transfer naar de lage kleuren doorgaans weinig punten, maar eerlijk gezegd vind ik 6 punten maximaal wel heel weinig. Zou jij hier je licht eens over kunnen laten schijnen?

Rob:

2♠ bieden, om na partners verplichte 3♣ met 3SA ook je kracht aan te geven, is beslist toegestaan.

Doe je dat voor het eerst, en staat op de systeemkaart als uitleg van 2♠ zwak met lengte klaveren, dan is het goed om met partner af te stemmen hoe jullie vanaf nu omgaan met lengte in een lage kleur én kracht.

Mijn advies: Schaf voor die afstemming het boekje 'Transfers' aan van Anton Maas (uit de BBS-reeks, dus helder en handzaam).

Daarin staat onder andere:

1SA	2♠* (lengte klaveren of ruiten; kan zwak of sterk zijn)
3♣*	- pas: zwak met klaveren
	- 3♦: zwak met ruiten
	- 3♥*: sleminteresse met 6-kaart klaveren
	- 3♠*: sleminteresse met 6-kaart ruiten

*Alerteerplichtig

Het boekje is te koop in de Bridge- en Boekenshop.